

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
тор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ
№02071211

Оцінка ефективності бізнесу

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **073 Менеджмент**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **Бізнес-адміністрування**

Статус дисципліни **базова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
менеджменту та бізнесу

Тетяна ЛЕПЕЙКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу

Протокол № 2 від 27.08.2020 р.

Розробники:

Котлик Андрій Валерійович, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу

Гаврильченко Олена Володимирівна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу

Андрійченко Жанна Олегівна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу

Кривобок Катерина Володимирівна, к.е.н., ст. викл. кафедри менеджменту та бізнесу

Тисячна Юнна Сергіївна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту та бізнесу

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В умовах зростання інтенсивності конкуренції на внутрішньому та світовому ринках, швидких темпів упровадження нової техніки, технології, матеріалів, оновлення продукції, що випускається, підвищується увага до питань ефективності бізнесу.

Управління ефективністю виробництва неможливе без науково обґрунтованої оцінки її рівня. Майбутній менеджер має якнайповніше засвоїти знання, вміння й навички з оцінки ефективності виробництва. Програма вивчення навчальної дисципліни «Оцінка ефективності бізнесу» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів зі спеціальності «Менеджмент».

Мета навчальної дисципліни: формування системи теоретичних знань і прикладних вмінь та навичок щодо використання принципів і методів оцінки ефективності бізнесу.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	3
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	6
Форма підсумкового контролю	екзамен

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Бухгалтерський облік	Стратегічний менеджмент
Економіка підприємства	Фінансовий менеджмент
Статистика	Управління проектами
Менеджмент	Управління розвитком
Технології адміністрування та прийняття рішень в бізнесі	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.	РН6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.
ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.
СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації.	РН19. Демонструвати навички аналізу та синтезу інформації, пристосовуючи їх для аналізу та вирішення проблем в різних галузях бізнесу та менеджменту
СК18. Здатність використовувати методики обробки первинної інформації щодо економічних основ функціонування організації для формування системи найбільш актуальних завдань	РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи оцінки ефективності виробництва

Тема 1. Предмет, цілі та задачі навчальної дисципліни

Цілі діяльності підприємства та ефективність його діяльності. Цілі діяльності підприємства. Зв'язок цілей та ефективності діяльності підприємства.

Предмет і задачі навчальної дисципліни.

Предмет навчальної дисципліни, сутність й категорійний апарат ефективності виробництва. Задачі навчальної дисципліни.

Місце дисципліни у процесі підготовки бакалавра з менеджменту.

Міждисциплінарні зв'язки дисципліни. Роль оцінки ефективності виробництва в процесі прийняття управлінських рішень.

Тема 2. Сутнісна характеристика ефективності виробництва

Сутність понять «ефект» та «ефективність».

Трактування змісту поняття «ефективність» у вітчизняній та зарубіжній науці. Сутність поняття «ефект».

Види та форми прояву ефекту й ефективності.

Види ефекту й ефективності. Форми прояву ефективності. Поняття ефективності виробництва.

Протиріччя ефективності виробництва.

Протиріччя між різними видами ефективності виробництва. Протиріччя економічної ефективності.

Тема 3. Основи вимірювання ефективності виробництва

Критерій та показники ефективності виробництва.

Зміст понять «критерій» та «показник». Критерій ефективності виробництва.

Види показників ефективності виробництва.

Види показників. Групи показників ефективності виробництва. Показники ефективності використання матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Показники ефективності використання основних виробничих фондів. Показники ефективності використання фінансових ресурсів. Показники ефективності використання інформаційних ресурсів.

Система показників ефективності виробництва.

Система показників ефективності виробництва. Принципи побудови системи показників ефективності виробництва.

Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки ефективності виробництва

Призначення бухгалтерської та статистичної звітності підприємства.

Призначення бухгалтерської та статистичної звітності підприємства. Склад форм звітності та їх інформаційне наповнення.

Порядок використання окремих форм звітності.

Порядок використання окремих форм бухгалтерської та статистичної звітності підприємства для розрахунку показників ефективності виробництва.

Змістовий модуль 2. Методика оцінки ефективності виробництва

Тема 5. Узагальнюючі показники ефективності виробництва

Економічний зміст і методика розрахунку узагальнюючих показників ефективності виробництва.

Економічний зміст узагальнюючих показників ефективності виробництва. Показники обсягу виробництва. Показники прибутку. Показники рентабельності. Показники динаміки ефективності виробництва.

Вимірювання «м'яких» показників ефективності виробництва.

«М'які» показники ефективності виробництва. Методи вимірювання «м'яких» показників. Вербально-числові шкали. Метод попарних порівнянь. Ранжування економічних об'єктів.

Тема 6. Показники ефективності використання окремих видів ресурсів

Загальна логіка розрахунку показників ефективності використання окремих видів ресурсів.

Показники ефективності використання матеріальних і паливно-енергетичних ресурсів.

Показники ефективності використання трудових ресурсів.

Показники ефективності використання основних виробничих фондів.

Показники ефективності використання фінансових ресурсів.

Тема 7. Соціальна й екологічна ефективність виробництва

Оцінка соціальної ефективності виробництва.

Сутність соціальної ефективності виробництва. Принципи оцінки соціальної ефективності виробництва. Методика оцінки соціальної ефективності виробництва.

Оцінка екологічної ефективності виробництва.

Сутність екологічної ефективності виробництва. Принципи оцінки екологічної ефективності виробництва. Методика оцінки екологічної ефективності виробництва.

Перелік лабораторних занять, а також питань та завдань для самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

Використовуються наступні методи навчання і викладання дисципліни, що спрямовані на досягнення очікуваних результатів:

Тема 1: презентації, компетентнісно-орієнтовані завдання.

Тема 2: презентації, компетентнісно-орієнтовані завдання.

Тема 3: презентації, компетентнісно-орієнтовані завдання, робота в малих групах.

Тема 4: презентації, лекції-дискусії, компетентнісно-орієнтовані завдання, робота в малих групах.

Тема 5: презентації, лекції-дискусії, компетентнісно-орієнтовані завдання, робота в малих групах.

Тема 6: презентації, лекції-дискусії, компетентнісно-орієнтовані завдання, метод проектів, метод кейсів.

Тема 7: презентації, лекції-дискусії, компетентнісно-орієнтовані завдання, робота в малих групах.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні, семінарські, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Контрольні заходи оцінювання включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти екзамен, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу (максимальна сума – 40 балів; мінімальна сума, що дозволяє зарахувати екзамен, – 25 балів).

Поточний контроль включає оцінювання знань студента під час лекцій, практичних і лабораторних занять та виконання компетентнісно-орієнтованих завдань, виконання та презентації проекту та проводиться за такими критеріями:

лекції – активна робота під час лекції (до 1 балу за кожне заняття залежно від рівня активності студента (загальна максимальна кількість балів – 7));

практичні /лабораторні заняття – активна робота під час заняття, ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни (оцінюється до 2 балів за кожне практичне заняття залежно від рівня активності студента (загальна максимальна кількість балів – 14));

презентація проекту – вміння здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; вміння планувати та оцінювати ризики реалізації соціокультурних проектів; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретного проекту; грамотність подачі матеріалу (максимальна оцінка – 25 балів);

виконання експрес контрольних робіт – застосування набутих теоретичних і практичних знань щодо розв'язання тестових завдань (оцінюється у 7 балів (загальна максимальна кількість балів – 14)).

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та лабораторних заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет включає в себе наступні завдання: теоретичні тести, одне стереотипне завдання, одне діагностичне завдання та одне евристичне завдання.

Тестові завдання становлять питання з одиничним і множинним вибором (14 питань). Оцінка за вірну відповідь на кожне тестове завдання становить 1 бал, за невірну відповідь – 0

балів. Отже загальна максимальна оцінка тестових завдань становить 14 балів.

Діапазон балів при оцінюванні кожного з трьох завдань складає:

Стереотипне завдання: 1-6 балів;

Діагностичне завдання: 1-9 балів;

Евристичне завдання: 1-11 балів.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано".

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми контролю	Мак бал
Тема 1. Предмет, цілі та задачі навчальної дисципліни	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо визначення основних цілей діяльності підприємства та їх зв'язку з ефективністю його діяльності.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Виконання практичного завдання з розрахунку показників виробництва і реалізації продукції	Активна участь у виконанні завдань	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення практичного/лабораторного завдання				

Тема 2. Сутнісна характеристика ефективності виробництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: сутність понять «ефект» та «ефективність»; види та форми прояву ефекту й ефективності; протиріччя ефективності виробництва.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Завдання. Виконання практичного завдання з розрахунку показників прибутковості. Виконання практичного завдання з розрахунку показників ефективності використання матеріальних ресурсів.	Активна участь у виконанні завдань	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення практичного/лабораторного завдання				
Тема 3. Основи вимірювання ефективності виробництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: критерії та показники ефективності виробництва; види показників ефективності виробництва; система показників ефективності виробництва.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Виконання практичного завдання з розрахунку показників ефективності використання трудових ресурсів.	Активна участь у виконанні завдань	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	-
Оформлення практичного/лабораторного завдання				
Тема 4. Інформаційне забезпечення оцінки ефективності виробництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція щодо питань: призначення бухгалтерської та статистичної звітності підприємства; Порядок використання окремих форм звітності.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Виконання практичної роботи з аналізу ефективності діяльності підприємств на основі їх фінансової звітності	Активна участь у виконанні завдань	2
			Контрольна робота	7
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань		
	Оформлення практичного/лабораторного завдання			
	Підготовка до контрольної роботи			

Тема 5. Узагальнюючі показники ефективності виробництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: економічний зміст і методика розрахунку узагальнюючих показників ефективності виробництва; вимірювання «м'яких» показників ефективності виробництва.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Виконання практичної роботи з аналізу ефективності діяльності підприємств на основі їх фінансової звітності	Активна участь у виконанні завдань	2
			Контрольна робота	7
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Оформлення практичного/лабораторного завдання	Перевірка домашніх завдань	-	
Тема 6. Показники ефективності використання окремих видів ресурсів	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями: Загальна логіка розрахунку показників ефективності використання окремих видів ресурсів.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Виконання практичної роботи з аналізу ефективності діяльності підприємств на основі їх фінансової звітності	Активна участь у виконанні завдань	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Оформлення практичного/лабораторного завдання	Перевірка домашніх завдань	-
Тема 7. Соціальна й екологічна ефективність виробництва	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Розгляд лекційних питань: оцінка соціальної ефективності виробництва; Оцінка екологічної ефективності виробництва.	Активна робота на лекції	1
	Лабораторне заняття	Виконання практичної роботи з аналізу ефективності діяльності підприємств на основі їх фінансової звітності	Активна участь у виконанні завдань	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою Оформлення практичного/лабораторного завдання	Перевірка домашніх завдань Презентація проекту	- 25
Екзамен			40	

Рекомендована література

Основна

1. Гаврильченко О. В. Оцінка ефективності бізнесу. Опорний конспект лекцій / О. В. Гаврильченко, К. В. Кривобок. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7184>.

Додаткова

2. Оцінка та аналіз ефективності виробництва. Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня / О. В. Гаврильченко, К. В. Кривобок. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 37 с.

3. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства : підручник / Харківський національний економічний університет. – Х. : ІНЖЕК, 2013. – 660 с.

4. Афанасьєв М. В. Оцінка ефективності організаційно-технічних заходів: Навч. посібн. / М. В. Афанасьєв, Л. І. Телишевська, В. І. Рудика. – Харків: ІНЖЕК, 2003. – 286 с.

5. Леруєко Т. Finance of Enterprises : textbook / Kharkiv national university of economics. – Х. : ХНЕУ, 2010. – 246 р.

6. Pasewark W. R. Understanding corporate annual reports: a practice set for financial accounting. – 3rd ed. – Boston, v.p. : Irwing McGraw-Hill, 1998. – 64 р.

7. Walther L. M. Tools for enterprise performance evaluation: Budgeting and Decision making / Larry M. Walther, Christopher J. Skousen. – 2010. – 43 р.

8. Гонтарева І. В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств = Assessment of System Efficiency of Functioning and Development of Industrial Enterprises : монографія / Харківський національний економічний університет. – Х. : ІНЖЕК, 2011. – 475 с.

9. Экономика предприятия: Учебн. пособ. / Под ред. П. А. Орлова. – Харьков: ХГЭУ, 2000. – 392 с.

Інформаційні ресурси

10. Оцінка ефективності бізнесу // Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7184>